

Jadwiga Mielczarek

"Organizacja i planowanie pracy pedagogicznej nauczyciela klas I-III w systemie zintegrowanym : część I",
Jolanta Karbowniczek, Kielce 2003 :
[recenzja]

Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 2,
85-87

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

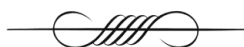
Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.



informacją na temat tego, co zainspirowało jego powstanie i jakie konkretne wartości lub umiejętności są za jego pomocą wpajane dzieciom – znakomicie to pokazuje owo funkcjonowanie dramy na granicy rzeczywistości i wyobraźni, jej teatralność i sztuczność – w znaczeniu powiązania ze sztuką – które spełniają jednak jak najbardziej realne cele.

„Drama i happening w edukacji przedszkolnej” to świetny i budujący przykład książki potrzebnej, pożytecznej, a zarazem interesującej. Autorka potrafiła w niej pogodzić jej pragmatyczne przeznaczenie z estetyką języka. Dodatkowo książka kusi ciepłymi, jasnymi kolorami okładki, która musi przyciągnąć wzrok na półce księgarni oraz budzi szacunek staranną redakcją. Zawarte w niej informacje są cenne zarówno dla nauczycieli, wychowawców, rodziców, jak i czytelników, którzy po prostu zapragną poszerzyć swoją wiedzę o świecie.

Kamila Stępień-Kutera



Jadwiga Mielczarek
nauczyciel konsultant
Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie

„ORGANIZACJA I PLANOWANIE PRACY PEDAGOGICZNEJ NAUCZYCIELA KLAS I–III W SYSTEMIE ZINTEGROWANYM” – CZĘŚĆ I –

Koncepcja kształcenia zintegrowanego ukazuje nie tylko bogaty i zarazem bardzo zróżnicowany obraz rzeczywistości edukacyjnej, ale skłania do refleksji dotyczącej samej istoty, warunków i konsekwencji zmian. Temat kształcenia zintegrowanego nadal wzbudza wiele skrajnych emocji wśród badaczy i praktyków edukacji małego dziecka.

Przeobrażenia, które dokonują się w Polsce oraz reforma systemu oświaty nakładają na nauczyciela nowe zadania i obowiązki.

Współczesny nauczyciel musi ustawicznie poszerzać wiedzę, doskonalić swój warsztat pracy, dążyć do samo-realizacji, nie ma tu miejsca na rutynę, przyzwyczajenia.

Jolanta Karbowniczek

Organizacja i planowanie
pracy pedagogicznej
nauczyciela klas I-III
w systemie zintegrowanym
(część I)



Kielce 2003



Mimo iż studenci pedagogiki wczesnoszkolnej, a także nauczyciele klas I–III mają możliwość korzystania z licznych publikacji podejmujących problematykę kształcenia zintegrowanego, to na ogół są to propozycje, które nie spełniają wymogów współczesności, traktując problem częściowo.

Z tym większą radością pragnę zaproponować szczególną publikację autorstwa prof. dr hab. Jolanty Karbowniczek „Organizacja i planowanie pracy pedagogicznej nauczyciela klas I–III w systemie zintegrowanym” (Kielce 2003).

Zawartość książki jest dostosowana, tak w swej strukturze, jak i treściach, do zmian, jakie dokonały się na przełomie XX i XXI wieku w naszym kraju i jakie miały niebagatelny wpływ na reformy w systemie edukacji małego dziecka.

Struktura opracowania obejmuje dwie części. W części I wyodrębniono trzy rozdziały:

I. Zmiany w edukacji wczesnoszkolnej w świetle reformy edukacji.

II. Planowanie pracy pedagogicznej nauczyciela w systemie zintegrowanym.

III. Praktyczne i warsztatowe propozycje planowania pracy pedagogicznej nauczyciela.

Pierwszy rozdział poświęcony jest następującym zagadnieniom: Koncepcja integralnego systemu edukacji wczesnoszkolnej – pojęcie, idea, cele procesu kształcenia, organizacja nauczania zintegrowanego; Metody i formy aktywizująco-twórcze w kształceniu zintegrowanym; Indywidualizacja a socjalizacja ucznia w procesie kształcenia zintegrowanego; Współpraca szkoły, rodziny i środowiska lokalnego w kształceniu i wychowaniu dziecka; Kontrola i ocena efektywności kształcenia w nauczaniu wczesnoszkolnym. Autorka dokonuje analizy zmian, które zaszły z dniem 1 września 1999 roku, czyli wprowadzenia reformy systemu edukacji w Polsce. Szczególną uwagę skupia na różnorodności problemów teorii i praktyki pedagogiki wczesnoszkolnej, dokonując diagnozy stanu edukacji wczesnoszkolnej do momentu wprowadzenia reformy oraz sygnalizuje istotne zmiany, które dokonały się po 1999 roku. Rozważania dotyczące idei, istoty kształcenia zintegrowanego, głęboka analiza hierarchizacji celów kształcenia, przemieszczenie akcentu z przedmiotowej na podmiotową stronę osobowości ucznia, to wiodąca tematyka.

Autorka, dokonując hierarchizacji doboru metod edukacyjnych w klasach I–III, zwraca uwagę na metody aktywizująco-twórcze, które obok metod problemowych i działań praktycznych są najbardziej skuteczne w procesie kształcenia zintegrowanego.

Znaczenie współpracy szkoły, rodziny i środowiska lokalnego w kształceniu i wychowaniu dziecka, uczestniczenie uczniów w życiu grupy rówieśniczej, świadome i planowe kierowanie przez nauczyciela pracą nad uspołecznieniem jest jednym z podstawowych warunków osiągania kształtującej się dopiero dojrzałości szkolnej. Autorka poddaje głębokiej analizie ocenę opisową, mając na uwadze fakt, że nadal wzbudza ona wiele kontrowersji, dyskusji. Przedstawia jej wady i zalety w odniesieniu do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Oceńić ucznia, to znaczy przekazać pełną informację o jego aktywności, postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach i zainteresowaniach. W formie opisowej to wzrost bezpieczeństwa psychicznego, to unikanie hierarchizowania uczniów w klasie.

Drugi rozdział zawiera takie treści jak: pojęcie planowania i prakseologiczne prawidłowości planu pracy edukacyjnej; warunki skutecznego planowania pracy dydaktyczno-wychowawczej w klasach I–III; rodzaje planów pracy edukacyjnej nauczyciela; nowe zadania i kompetencje nauczyciela w zmieniającej się koncepcji nauczania



początkowego; przygotowanie rzeczowe i metodyczne nauczyciela zajęć zintegrowanych. Autorka podjęła w tym miejscu zagadnienie jednego z bardziej kontrowersyjnych problemów współczesnej edukacji wczesnoszkolnej, a mianowicie planowania pracy pedagogicznej (programy, plany pracy, scenariusze zajęć zintegrowanych). Wychodząc naprzeciw zarówno oczekiwaniom, jak i dylematom związanym z tą tematyką, w rozdziale można znaleźć propozycje, poglądy i rozważania, które mogą wpłynąć na rozwiązania metodyczne, pomogą zrozumieć istotę problemu.

W trzecim rozdziale autorka proponuje takie zagadnienia jak: programy i podręczniki zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej – nową propozycję pracy dydaktyczno-wychowawczej nauczyciela i ucznia; etapy konstruowania programu autorskiego; propozycje i fragmenty autorskiego programu nauczania; plan pracy edukacyjnej w klasach I, II, III; ramowy plan pracy całorocznej nauczania zintegrowanego w klasach I–III z uwzględnieniem kompetencji ucznia kończącego I etap kształcenia – hasła bloków tematycznych; projekt szczegółowych kompetencji ucznia klasy I, II, III; podstawy umiejętności i wiadomości ucznia kończącego I etap edukacji zintegrowanej; budowa i analiza scenariusza zajęć integralnych; przykłady autorskich scenariuszy zajęć zintegrowanych. Autorka przedstawia wady i zalety programów przedmiotowych i zintegrowanych klas I–III poprzez ich analizę porównawczą.

Proponuję zwrócić uwagę na następujące walory tego opracowania: umożliwienie zrozumienia dokonujących się zmian w edukacji zintegrowanej, przedstawienie kształcenia zintegrowanego jako nowoczesnego modelu nauczania. Dobra podbudowa teoretyczna stanowi punkt wyjścia do tworzenia dobrych rozwiązań praktycznych. Ponadto publikacja przedstawia podstawy teoretyczne współczesnego kształcenia zintegrowanego w połączeniu z propozycją rozwiązań praktycznych. Autorka korzystając z dorobku teorii metodyki i praktyki kształcenia zintegrowanego, dokonała konfrontacji ze współczesnymi tendencjami w tej dziedzinie. Publikacja zawiera propozycje wynikające z jej własnych przemyśleń, doświadczeń i badań pedagogicznych.

Dzięki lekturze czytelnik znajdzie inspirację do samodzielnych poszukiwań w dążeniu do opanowania wiedzy i umiejętności niezbędnych do pracy nauczyciela. Obraz edukacji małego dziecka ulega przemianom. Potrzeba uznania człowieka za wartość autonomiczną, wzrost wartości jego świata wewnętrznego, znaczenie interakcji międzyludzkich, obraz rozwijającego się dziecka, jego potrzeb i możliwości prowadzą do zastanowienia się nad procesem organizowania i planowania pracy pedagogicznej nauczyciela kształcenia zintegrowanego. Takich i innych refleksji może dostarczyć niniejsze opracowanie.

Jadwiga Mielczarek

